

วิเคราะห์แนวคิดสันติวิธีขององค์การสหประชาชาติ UN

Analysis to the Ideas of Peace of United Nation (UN)

พระครูวินัยธรเอก ชินวิโส¹, พระปลัดประติสฐ์ ฐิตาโก¹

และ พระครูธรรมธรรสฐาพร ปภสฺสโร²

Phrakhruwinaithorn Ek Jinavams¹, Phrapalad Pradisist Thitabho¹

and Phrakhrudhamma Sathaporn Pabhassaro²

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University

²นักวิจัยอิสระ

²Independent Researcher

*Corresponding Author. Email: eak_mcu1@hotmail.com

Doi : 10.14456/jmcupeace.2017.67

บทคัดย่อ

แนวคิดและแนวปฏิบัติสันติวิธีขององค์การสหประชาชาติ UN ภารกิจหลักๆ 1. การสร้างสันติภาพ 2. การรักษาสันติภาพ 3.การพัฒนาสันติภาพอย่างยั่งยืน ได้มีการดำเนินมาตั้งแต่อดีตจนถึงภาวะปัจจุบัน ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้ดำเนินการมาโดยตลอดและต่อเนื่อง เป้าหมายทั้งหมด ที่แท้จริงของการกำเนิด องค์การสหประชาชาติ UN ก็เพื่อจะทำให้มนุษยชาติอยู่ด้วยกันอย่างสงบสันติปราศจากความขัดแย้ง ซึ่งองค์การสหประชาชาติ UN ก็ได้กระทำมาโดยตลอด ทั้งแนวคิดและแนวปฏิบัติด้านสันติวิธี

สิ่งที่องค์การสหประชาชาติ UN ได้ดำเนินการมาจึงเป็นแค่จุดเริ่มต้นของความสงบสันติภายนอก ซึ่งเป็นแค่เพียงระงับมันไว้ และเป็นเครื่องป้องกัน ไกลเกลี้ย ขอดกลางซึ่งเป็นเหมือนเครื่องมือในการทำให้เกิด ความสงบสันติภายนอกเท่านั้น ซึ่งมันอาจจะเกิดขึ้นอีกก็ได้ หรือไม่เกิดขึ้นอีกเลยก็ได้

คำสำคัญ: สันติวิธี; ความขัดแย้ง

Abstract

Peaceful way guideline and ideas of The United Nations Major tasks 1. peacemaker 2. peacekeeping 3. peace and sustainable development The United Nations were performing these tasks from past till present day. In fact, the reason that The United Nations have been founded is making peace in this world, for mankind can live together without conflict.

All the tasks that The United Nations were performing is just a beginning of peaceful, only external. They are using an agreement as a negotiation tool, to suspend.

Keywords: Peace; Conflict

บทนำ

มนุษยชาติซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันในโลกนี้ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร สังคม และประเทศต่างๆ นั้น กำลังประสบวิกฤติการณ์ความขัดแย้งในหลายมิติ เช่นการแย่งชิงผลประโยชน์และความต้องการด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจนไร้ขีดจำกัดความความขัดแย้งพหุธรรมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและศาสนา (Phramaha Hansa Dhammhaso, 2011) เสรีภาพและสิทธิตามธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ และมนุษย์สามารถใช้เสรีภาพและสิทธิดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ภายใต้ความสามารถของมนุษย์แต่ละคน ผู้ที่แข็งแรงกว่าย่อมเป็นผู้ได้เปรียบ ส่วนผู้ที่อ่อนแอกว่าย่อมเป็นผู้เสียเปรียบ เมื่อเป็นเช่นนั้นผู้ที่แข็งแรงกว่าย่อมเป็นผู้ที่อยู่รอด และผู้ที่อ่อนแอกว่าย่อมต้องตายไป ภายใต้กฎธรรมชาติเช่นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการต่อสู้ เพื่อความอยู่รอด (Phramaha Boonlert Indapanno, 2012) จนนำไปสู่ความขัดแย้งแตกแยก และบางสถานการณ์นำไปสู่ความรุนแรง เพราะมนุษย์ชาติไม่สามารถได้รับการตอบสนองตามที่ตัวเองหรือกลุ่มตัวเองต้องการ ด้วยเหตุนี้ ความแตกแยกขัดแย้งและปัญหาต่างๆ จึงเกิดขึ้นและขยายวงกว้างจนยากที่จะเข้าไปบริหารจัดการได้ (Narayan, 1980) อย่างไรก็ตามโลกตะวันตกและโลกตะวันออกในศตวรรษ ที่ 21 ความขัดแย้ง ด้านโครงสร้าง (Structural Conflict) และพหุวัฒนธรรม (Multi-Cultural Conflict) ซึ่งการที่จะเข้าไปจัดการความขัดแย้งทั้งสองประเด็นนั้น โดยการป้องกัน (Prevention) เปลี่ยนผ่าน (Transformation) และแก้ไข (Resolution) จึงมีความสามารถดำเนินการได้โดยง่าย(Phramaha Hansa Dhammhaso, 2011) จึงจำเป็นจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการหาทางออก และแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม ตลอดจนเป็นแนวทางที่นำมาสู่ความสันติสุขโดยรวมของมวลมนุษยชาติ (Barahona, 2016; Wises, 2016)

การก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ (UN) ขึ้น เพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีเสถียรภาพและทำให้สันติภาพมีรากฐานที่มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น การรักษาสันติภาพจึงกลายเป็นประเด็นที่สหประชาชาติให้ความใส่ใจอย่างยิ่ง และภารกิจต่างๆ ของผู้รักษาสันติภาพภายใต้หมวกสีฟ้า (blue-helmeted peacekeepers) สหประชาชาติ (Department of Information of United Nation, New York) ได้เข้าไปช่วยเหลือในงานด้านต่างๆ เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั่วทุกมุมโลกให้ดีขึ้น บทบาทขององค์การสหประชาชาติ UN ต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคปัจจุบัน มีหลายๆ มิติในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และสิทธิมนุษยธรรม ซึ่งถือว่าเป็นหลักพื้นฐานของชีวิตในสังคม ประชาคมโลก

ประวัติความเป็นมาขององค์การสหประชาชาติ UN (ยู.เอ็น.)

องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nations ใช้ตัวย่อว่า UN (ยู.เอ็น.) ได้ถือกำเนิดขึ้นมาเป็นเวลากว่า 50 ปีแล้ว นับแต่การให้สัตยาบันร่วมกันระหว่างสมาชิกแรกเริ่ม 51 ประเทศ ที่นครซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. 2488 องค์การสหประชาชาติได้มีบทบาทต่อการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนแก้ไขปัญหาปัญหาความขัดแย้ง จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

การจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเจรจาหารือกันระหว่างประเทศพันธมิตรหลายครั้งด้วยกัน แต่ครั้งประเทศพันธมิตรได้ทำความตกลงกันในหลักการสำคัญ ซึ่งนำไปสู่การก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ และในวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2484 ซึ่งเป็นเวลาที่สงครามโลกครั้งที่ 2 กำลังดำเนินอยู่ ผู้แทนของประเทศพันธมิตร คือ อังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหภาพแอฟริกาใต้ และผู้แทนรัฐบาลพลัดถิ่น 8 ประเทศ ได้ไปประชุมกันที่พระราชวังเซนต์ เจมส์ ณ กรุงลอนดอน เพื่อปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับนโยบายที่จะทำสงครามเอาชนะชนเผ่าตอข้าศึก ในขณะเดียวกัน ที่ประชุมได้พิจารณาถึงปัญหาการดำรงชีวิตไว้ซึ่งสันติภาพตลอดจนความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ในอนาคตด้วย ผู้แทนประเทศต่างๆ ได้ลงนามในคำประกาศซึ่งเรียกกันต่อมาว่า คำประกาศจากพระราชวังเซนต์ เจมส์ หลังจากออกคำประกาศจากพระราชวังเซนต์ เจมส์ แล้วประธานาธิบดีโรสเวลต์ แห่งสหรัฐอเมริกาและนายวินสตัน เชอร์ชิลล์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ได้ไปเจรจาหารือกันเกี่ยวกับสันติสุขของโลกในอนาคตบนเรือออกัสตา (Augusta) รัฐบุรุษทั้งสองท่านได้ร่วมกันประกาศ กฎบัตรแอตแลนติก เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ.2484 กฎบัตรแอตแลนติกนี้เป็นคำประกาศหลักการร่วมกันในการที่จะสถาปนาสันติสุขของโลกในอนาคต สารสำคัญของกฎบัตรแอตแลนติก มีดังต่อไปนี้คือ

1. ประเทศทั้งสองจะส่งเสริมให้มวลมนุษยชาติทุกชาติทุกภาษาได้รับความมั่นคงปลอดภัยพ้นจากการรุกราน
2. ประเทศทั้งสองจะส่งเสริมให้มนุษยชาติทุกภาษามีเสรีภาพที่จะเลือกการปกครองแบบใดแบบหนึ่งตามที่ตนปรารถนา
3. ประเทศทั้งสองจะส่งเสริมให้ประเทศต่างๆ มีสิทธิเท่าเทียมกันในการพาณิชย์และการแสวงหาวัตถุดิบที่แต่ละประเทศประสงค์เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของตนให้มั่นคง
4. ประเทศทั้งสองประสงค์จะให้ประเทศต่างๆ มีเสรีภาพในการใช้ทะเลหลวงและมหาสมุทร
5. ประเทศทั้งสองประสงค์จะให้ชาติต่างๆ ร่วมมือกันในทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมค่าแรงงานและปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพของกรรมกรให้ดีขึ้น
6. ประเทศทั้งสองมีเจตจำนงที่จะให้ทุกประเทศเล็กใช้กำลังทำลายกัน

สหประชาชาติเริ่มใช้เป็นครั้งแรกในเอกสารที่เรียกว่าคำประกาศแห่งสหประชาชาติ หรือปฏิญญาแห่งสหประชาชาติ กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ร่างคำประกาศดังกล่าว สืบหาอำนาจคือสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สหภาพโซเวียต และจีน ได้ร่วมลงนามในคำประกาศแห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2485 ต่อมา ประเทศพันธมิตรอีก 24 ประเทศ ได้ลงนามรับรองด้วย ตามคำประกาศฉบับนี้ ทุกประเทศที่ร่วมลงนามพากันให้คำมั่นว่าจะปฏิบัติตามความมุ่งหมายและหลักการของกฎบัตรแอตแลนติก จะดำเนินการสงครามต่อไปอย่างเต็มกำลังจนกว่าจะได้ชัยชนะและจะไม่แยกกันทำสนธิสัญญาสันติภาพ

ในวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2486 มีประชุมที่กรุงมอสโกและกรุงเตหะราน อังกฤษ จีน สหภาพโซเวียต และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมาประชุมกันเกี่ยวกับการสงครามได้ออกคำประกาศกรุงมอสโก แสดงถึงเจตจำนงที่จะสร้างองค์การใหญ่ระหว่างประเทศขึ้นองค์การหนึ่ง โดยยึดหลักอธิปไตย ความเสมอภาค และการที่แต่ละรัฐใส่ใจในสันติสุขเป็นมาตรฐาน และจะเปิดโอกาสให้ประเทศต่างๆ ซึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวไม่ว่าใหญ่หรือเล็กเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้เพื่อช่วยกันผดุงรักษาสันติภาพและความมั่นคงปลอดภัยระหว่างประเทศไว้ อีกหนึ่งเดือนต่อมา โรสเวลต์ สตาลิน และเชอร์ชิลล์ (Roosevelt Stalin and Churchill) ได้ไปประชุมกันอีกครั้งที่กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน การประชุมครั้งนี้นำไปสู่การออกคำประกาศยืนยันความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งองค์การโลกขึ้น หลังจากการประชุมที่กรุงมอสโกประมาณสองเดือน โรสเวลต์ สตาลิน และเชอร์ชิลล์ (Roosevelt Stalin and Churchill) ได้ไปประชุมกันอีกครั้งที่กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน รัฐบุรุษทั้งสามท่านนี้ได้ออก คำประกาศกรุงเตหะราน ยืนยันความเชื่อมั่นในสันติภาพและความตระหนักในหน้าที่ที่ตนและประเทศทั้ง หลายนี้จะรับผิดชอบในการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงของโลก การประชุมดังกล่าวมีผลนำไปสู่การประชุมครั้งใหญ่ที่คฤหาสน์ดัมบาร์ตันโอกส์ ณ กรุงวอชิงตัน ระหว่างวันที่ 14 สิงหาคม ถึงวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2487 ผู้แทนสหรัฐอเมริกา อังกฤษ จีน สหภาพโซเวียตได้ร่างข้อเสนอดัมบาร์ตันโอกส์ขึ้น ข้อเสนอนี้เป็นโครงการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศซึ่งต่อมาเป็นที่รู้จักในนามว่า องค์การสหประชาชาติ

โรสเวลต์ เชอร์ชิลล์ และสตาลิน (Roosevelt Stalin and Churchill) ได้ไปประชุมกันอีกครั้งหนึ่งที่เมืองยัลตา ในคาบสมุทรไครเมีย ระหว่างเดือนมกราคม ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2488 เพื่อพิจารณาการยึดครองเยอรมนีเมื่อสงครามยุติแล้ว ในระหว่างการประชุมนี้ ได้มีการพิจารณาโครงร่างสหประชาชาติ หรือข้อเสนอดัมบาร์ตันโอกส์ด้วย ในที่สุดที่ประชุมได้ออกแถลงการณ์ว่าประเทศมหาอำนาจทั้งสามและพันธมิตรจะดำเนินการสถาปนาองค์การระหว่างประเทศขึ้นโดยเร็วที่สุด และจะจัดให้มีการประชุมครั้งใหญ่ที่นครซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา เพื่อร่วมกันจัดทำกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติ (History of United Nation Organization, 2013)

การประชุมที่นครซานฟรานซิสโกได้เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2488 มีผู้แทนของประเทศต่างๆ 51 ประเทศเข้าร่วมประชุม เพื่อพิจารณาร่างกฎบัตรสหประชาชาติ การประชุมครั้งนี้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2488 ซึ่งเป็นวันที่ที่ประชุมได้ลงคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์รับรองกฎบัตรนี้ วันรุ่งขึ้นผู้แทนประเทศต่างๆได้ลงนามในกฎบัตรแห่งองค์การ หลังจากนั้นประเทศส่วนใหญ่ที่ร่วมลงนามได้สัตยาบันใน

วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2488 จึงถือว่าวันที่ 24 ตุลาคม เป็นวันสหประชาชาติ และจัดให้มีการเฉลิมฉลองกันทุกปีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

องค์การสหประชาชาติได้เข้าไปจัดการแก้ไขปัญหาของโลกแม้ว่าในบางครั้งจะไม่ประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาก็ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวบ้าง ก็ได้ทำให้พัฒนาการของโลกต้องหยุดชะงักลง แต่ประการใด ความร่วมมือระหว่างนานาชาติ ในอันที่จะสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจของประเทศต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาของโลก ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน โดยในปัจจุบันองค์การสหประชาชาติเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีศักยภาพมากที่สุดในโลก (Sanchai Sommanaswongwanich, 2004) องค์การสหประชาชาติจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2488 ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นองค์การกลางเพื่อกำจัดความขัดแย้งระหว่างประเทศ ซึ่งครอบคลุมถึงกฎหมายระหว่างประเทศ ความมั่นคงระหว่างประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิทธิมนุษยชนและการบรรลุสันติภาพของโลก องค์การสหประชาชาติมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกามีสมาชิกทั้งสิ้น 193 ประเทศ

ในปัจจุบันองค์การนี้จัดตั้งขึ้นโดยยึดสันติภาพและภราดรภาพเป็นหลัก รวมทั้งความยึดมั่นในหลักการที่ว่า วันหนึ่งในอนาคตมวลมนุษยชาติจะต้องดำรงชีวิตอยู่ในโลกด้วยความมั่นคงปลอดภัย กอปรด้วยเสรีภาพ และศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ทั้งนี้ ทุกประเทศจะต้องร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาและกรณีพิพาทต่างๆ โดยสันติวิธี หลีกเลี่ยงการทำลายล้างซึ่งกันและกันซึ่งยังความหายนะและความทุกข์ยากมาสู่มนุษยชาติ นอกจากนี้้องค์การนี้จะดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้มวลมนุษยชาติมีการอยู่ดีกินดี ขจัดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม (History of United Nation Organization, 2013)

องค์การสหประชาชาติประกอบไปด้วยสำนักงานหรือหน่วยงานย่อยๆ 5 หน่วยงานดังนี้

1. สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ
2. คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ
3. คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ
4. สำนักงานเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ
5. ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

ภารกิจหลักที่องค์การสหประชาชาติทำมาโดยตลอดคือการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ เมื่อเกิดกรณีพิพาทขึ้น สหประชาชาติจะให้คณะมนตรีความมั่นคงเข้าไปแทรกแซงทันที โดยเปิดการเจรจาระหว่างคู่กรณีทั้งสองเพื่อหาทางออกอย่างสันติ แต่ถ้าหากการเจรจาไม่เป็นผลและมีการใช้อาวุธเข้าทำสงครามกัน คณะมนตรีความมั่นคงก็จะบีบบังคับด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งทางการทูต เศรษฐกิจและทางทหาร เพื่อให้การปะทะหรือสงครามยุติลงโดยเร็ว ในบางกรณีเมื่อสงครามหรือการปะทะสงบลงแล้ว องค์การสหประชาชาติอาจจะจัดส่งกองกำลังรักษาสันติภาพเข้าไปดูแลความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตของประชาชนในประเทศนั้นๆ

แนวคิดและแนวปฏิบัติด้านสันติวิธีของ UN

1. กรอบแนวคิดขององค์การสหประชาชาติ UN ด้านสันติวิธี

สภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงและสันติภาพของโลกในยุคปัจจุบันที่มีความซับซ้อน (complex) เปราะบาง (fragile) และแปรปรวน (Uncertain) อันเนื่องมาจากปัจจัยในมิติต่างๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง สังคมจิตวิทยา ผลประโยชน์ของประเทศที่ทับซ้อนกันหรือแม้แต่ภาวะโลกาภิวัตน์ ซึ่งเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ ส่งผลให้บทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพถูกพัฒนาวัตถุประสงค์และรูปแบบไปอย่างมาก ประเทศต่างๆ หันมาให้ความสนใจอย่างจริงจังกับการพัฒนาบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ องค์การสหประชาชาติ UN จึงเป็นองค์กรหนึ่ง ได้ให้ความสำคัญ และดำเนินการเป็นภารกิจหลัก และมีแนวคิดการปฏิบัติด้านสันติวิธีตามภารกิจขององค์การซึ่งได้ดำเนินการมาโดยตลอดจนปัจจุบันและมีแนวทางปฏิบัติตามภารกิจดังนี้

1) การสร้างสันติภาพ (Peace Making)

การสร้างสันติภาพเป็นสังคมแห่งเป้าหมายที่มนุษยชาติมุ่งหวังที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างมีเอกภาพในสิทธิของตนเองจากความมุ่งหวังนี้เอง ทำให้เกิดองค์การสหประชาชาติขึ้นมา และมีบทบาทในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นแก่มนุษยชาติ ในการดำเนินการสร้างสันติภาพของ UN ในช่วงปี พ.ศ. 2530 ได้นำไปสู่การวิวัฒนาการของภารกิจ การรักษาสันติภาพ โดยจำนวนการปฏิบัติการเพื่อรักษาสันติภาพ หลายภารกิจยังคงไว้ซึ่งรูปแบบดั้งเดิมที่ใช้การปฏิบัติการทางทหารในพื้นที่ ในการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การปฏิบัติการที่ว่่านั้นจะรวมงานทางทหารบางประการเช่น การเฝ้าตรวจการหยุดยิง และการลาดตระเวนในพื้นที่กั้นชนระหว่างกลุ่มที่ขัดแย้งกันซึ่งดำเนินการโดย ผู้รักษาสันติภาพ สหประชาชาติ ซึ่งอาจจะติดหรือไม่ติดอาวุธก็ได้ซึ่งรู้จักกันดีในนามของหมวกเหล็กฟ้า หรือหมวกทรงอ่อนฟ้า ซึ่งได้ชื่อนี้มาจากหมวกที่สวมใส่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ อย่างไรก็ตามในห้วงที่ผ่านมา การปฏิบัติการเพื่อรักษาสันติภาพ สหประชาชาติ ได้มีจำนวนภารกิจเพิ่มขึ้นและได้ขยายการปฏิบัติออกเป็นหลายมิติ รวมทั้งมีกำลังพลอื่นที่มีใช้ทหารเข้าร่วมปฏิบัติงานด้วยได้แก่ ตำรวจพลเรือน การเมือง กิจการพลเรือน กฎหมาย สิทธิมนุษยชน มนุษยธรรม ข่าวสารสาธารณะการปฏิบัติการเพื่อรักษาสันติภาพหลายมิติซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามอาณัติที่ได้รับมา ปัจจุบันมีแนวทางปฏิบัติตามภารกิจและมีหน้าที่ในการปฏิบัติ ดังนี้

1. ช่วยเหลือในการแปลงข้อตกลงสันติภาพไปสู่การปฏิบัติ
2. เฝ้าตรวจการหยุดยิงและการยุติการเป็นศัตรูของคู่กรณีเพื่อเปิดทางการเจรจาทางการเมืองและการขจัดความขัดแย้งอย่างสันติ
3. สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเพื่อชักจูงให้ประชาชนในพื้นที่กลับมาใช้ชีวิตตามปกติ
4. ป้องกันมิให้ความขัดแย้งรุนแรงขึ้นจนข้ามเส้นเขตแดน

5. นำรัฐหรือดินแดนผ่านไปสู่การมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพและตั้งอยู่บนหลักการประชาธิปไตย ธรรมนูญ และการพัฒนาการทางเศรษฐกิจ

6. บริหารงานดินแดนในห้วงการเปลี่ยนถ่าย ด้วยการดำเนินการของงานในความรับผิดชอบทั่วไปของรัฐบาลปกติ โดยทั่วไปในขณะที่กำลังทหารจะเห็นได้เด่นชัดในแทบทุกการปฏิบัติการ

จากแนวการปฏิบัติการขององค์การสหประชาชาติ UN ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับ ส่วนหน้าที่ของพลเรือนก็มีหน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ตามลำดับดังนี้

1. ช่วยเหลือกลุ่มขัดแย้งเก่าดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพด้วยการให้ข้อเสนอแนะในส่วนของการเมืองและสังคม

2. สนับสนุนการดำเนินการช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม

3. ช่วยเหลือการปลดอาวุธ การปลดปล่อยทหาร และการสมานฉันท์ ของคู่ต่อสู้เดิม

4. กำกับดูแลและจัดการเลือกตั้ง

5. สร้างความเข้มแข็งในการใช้กฎหมาย รวมถึงช่วยเหลือฟื้นฟูกระบวนการยุติธรรม และการฝึกหัดตำรวจพลเรือน

6. ให้ความสำคัญการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และสอบสวนการกล่าวหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

7. ช่วยเหลือในการฟื้นฟูหลังจากการยุติความขัดแย้ง

8. จัดตั้งการบริหารงานช่วงเปลี่ยนถ่ายของดินแดนที่กำลังจะเปลี่ยนเป็นประเทศเอกราช การรักษาสันติภาพ ในพื้นที่ที่เกิดความขัดแย้งจะมีเจ้าหน้าที่ของหลายหน่วยงานเข้าร่วมปฏิบัติงานด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้มักจะปฏิบัติงานใกล้ชิดกับกำลังรักษาสันติภาพ กำลังรักษาสันติภาพมักจะได้รับการร้องขอให้สนับสนุนกิจกรรมของหน่วยงานที่มี ไซร์ัฐบาลอื่นๆ ที่เข้าไปช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมต่อเหยื่อความขัดแย้งในหลายๆ พื้นที่ของภารกิจ ผู้แทนพิเศษเลขาธิการสหประชาชาติ จะดำเนินการเพิ่มเติมจากความรับผิดชอบในเรื่องการประสานงานสำหรับโครงการและกองทุนต่างๆ ของสหประชาชาติ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ภารกิจ (Manual Peace Keeping of United Nation, 2013)

2) การรักษาสันติภาพ (Peacekeeping)

บทบาทหลักประการหนึ่งในการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติคือการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงนานาชาติซึ่งได้ถูกกำหนดไว้เป็นข้อแรกในกฎบัตร หมวดที่ 1 มาตราที่ 1 กฎบัตรสหประชาชาติ (The UN charter) ถือเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่ผูกพันทุกชาติ ทั้งที่ เป็นสมาชิกสหประชาชาติและมิได้เป็นสมาชิกสหประชาชาติ โดยมีเนื้อหาดังนี้

1. เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของประชาชาติ โดยมาตรการร่วมมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการป้องกัน, การกำจัดภัยคุกคามต่อสันติภาพและการปราบปรามการกระทำในลักษณะรุกรานหรือกระทำใดๆ ในลักษณะทำลายสันติภาพ

2. เพื่อพัฒนามิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างชาติสมาชิกบนพื้นฐานการเคารพหลักการสิทธิความเท่าเทียมและการปกครองตนเองของประชาชน

3. เพื่อบรรลุความร่วมมือระหว่างนานาชาติในการแก้ปัญหาประชาชาติในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม มนุษยธรรม และการส่งเสริม/กระตุ้นการเคารพในสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพพื้นฐาน โดยไม่มีการแบ่งแยกเผ่าพันธุ์ เพศ ภาษา ศาสนา

4. เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับการประสานสอดคล้องการดำเนินการของชาติสมาชิกอันจะบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งหลักการขององค์การสหประชาชาติกำหนดไว้ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 2 ว่าด้วย

4.1 ความเสมอภาคในอธิปไตยของชาติสมาชิก (1 ชาติ 1 เสียง)

4.2 เพื่อประกันสิทธิและผลประโยชน์จากสมาชิกภาพ สมาชิกทั้งปวงจะต้องปฏิบัติตามข้อที่ผูกพันที่กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติโดยสุจริตใจ

4.3 การแก้ไขปัญหาคือพิพาทระหว่างชาติด้วยสันติวิธี โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสันติภาพ ความมั่นคง และกระบวนการยุติธรรมระหว่างประชาชาติ

4.4 ละเว้นการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในลักษณะที่คุกคามหรือใช้กำลังหรือคุกคามต่ออธิปไตย ในดินแดนหรือเอกราชของชาติอื่นๆ ด้วยการกระทำใดๆ ที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสหประชาชาติ (หมายรวมถึงสมาชิกทุกชาติ)

4.5 การให้ความช่วยเหลือในทุกๆ การปฏิบัติที่สหประชาชาติดำเนินการและหลีกเลี่ยงการให้ความช่วยเหลือ แก่ประเทศ ซึ่งสหประชาชาติกำลังดำเนินมาตรการป้องกันหรือมาตรการบังคับ

4.6 ประกันว่าชาติที่ไม่ใช่สมาชิกสหประชาชาติปฏิบัติตามหลักการของสหประชาชาติตราบเท่าที่จำเป็นแก่การดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของประชาชาติ

4.7 ไม่มีบทบัญญัติใดในกฎบัตรที่จะให้อำนาจสหประชาชาติแทรกแซงในเรื่องที่อยู่ในเขตภายในเขต อำนาจของประเทศ หรือต้องการให้สมาชิกต้องส่งเรื่องดังกล่าวให้ตัดสินภายใต้กฎบัตรนี้ แต่หลักการนี้ จะไม่กระทบถึง การใช้มาตรการบังคับตามหมวดที่ 7

แนวความคิดของการรักษาสันติภาพโดยใช้มาตรการ 4 ประการ ซึ่งเป็นรากฐานมาจนทุกวันนี้ ดังนี้

1. การทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) เป็นการปฏิบัติเพื่อป้องกันความขัดแย้งไม่ให้เกิดขึ้น ป้องกันความขัดแย้งขยายตัวเป็นการพิพาท หรือป้องกันการพิพาทไม่ให้ขยายวงกว้าง ได้แก่ มาตรการสร้างความเชื่อมั่น การค้นหาข้อเท็จจริง ระบบแจ้งเตือนแต่เนิ่น

2. การทำให้เกิดสันติภาพ (Peace Making) เป็นการดำเนินการทางการทูต (Diplomatic Action) เพื่อนำคู่กรณีในความขัดแย้งกลับมาสู่ข้อตกลง โดยวิธีสันติภายใต้หมวด 6 มาตรา 33 ได้แก่ การเจรจา การสอบสวนข้อเท็จจริง การไกล่เกลี่ย การประนีประนอม อนุญาโตตุลาการ กระบวนการทาง ศาล และอื่นๆ

3. การรักษาสันติภาพ (Peacekeeping) เป็นการปฏิบัติการของสหประชาชาติ ในพื้นที่ความขัดแย้ง โดย ความยินยอมของคู่กรณี โดยทั่วไป เป็นการปฏิบัติการของกำลังทหารของสหประชาชาติ ดำรวจ รวมถึงพลเรือน การรักษาสันติภาพเป็น เทคนิค ซึ่งขยายโอกาสความเป็นไปได้ สำหรับการป้องกัน

4. การสร้างสันติภาพ (Peace Building) เป็นการปฏิบัติเพื่อกำหนดและสนับสนุนโครงสร้างต่างๆ ที่จะเสริม ความมั่นคงและความแข็งแกร่งของสันติภาพ เพื่อป้องกันการกลับสู่สภาพความขัดแย้ง เป็นกระบวนการสำคัญ หลังจากภาวะความขัดแย้งยุติ ความเชื่อใจ และการปฏิสัมพันธ์ (Interacting) ระหว่างฝ่ายที่เคยเป็นศัตรูกัน

3) การพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบแนวคิดขององค์การสหประชาชาติ

จากประวัติและแนวคิดขององค์การสหประชาชาติ UN ที่ได้ดำเนินการมาตลอดจะเห็นได้ว่า แนวคิดที่เกิดขึ้นต่างๆ ล้วนมาจากแนวคิดโดยมีวัตถุประสงค์ ในการให้ความช่วยเหลือ ประเทศต่างๆ โดยหลักใหญ่ๆ ที่สำคัญมีอยู่ 2 ประการ

1. ให้ความช่วยเหลือประเทศต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติแห่งสงครามโลกครั้งที่ 2
2. ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ เพื่อความก้าวหน้าในทางสังคม พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไข ปัญหาระหว่างประเทศทั้งในด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และสิทธิมนุษยธรรม

องค์การสหประชาชาติเป็นองค์กรหลักที่เสนอแนวทางการปรับเปลี่ยนการพัฒนาให้เหมาะสม โดยมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เป็นการพัฒนาที่จะดำเนินการโดยไม่มีผลกระทบต่อคนรุ่นต่อไป เป็นการพัฒนาแบบสร้างสมดุลใน 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยทุกมิติต่างมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกันและกัน ดังนี้

1 มิติการพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจต้องเป็นไปอย่างสมดุลและเพื่อประโยชน์ ต่อคนส่วนมาก ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและไม่สร้างมลพิษ ที่จะกลายเป็นต้นทุนทางการผลิตและต้นทุนทาง สังคมในระยะยาวต่อไป

2. มิติการพัฒนาด้านสังคม หมายถึง การพัฒนาคนและสังคมให้เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างสมดุล มีสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและผลประโยชน์ จากการผลิต สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและมีส่วนร่วมในกระบวนการทางสังคม มีการใช้ทุนทาง สังคมที่มีอยู่อย่างหลากหลายมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม สังคมให้มีคุณภาพ พัฒนาคนให้มีการเรียนรู้ ตลอดชีวิตและสมานฉันท์

3. มิติการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในขอบเขตที่ คงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถพลิกฟื้นสภาพแวดล้อมให้กลับสู่สภาพเดิมมากที่สุด มุ่งพัฒนา สมดุลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเกื้อกูล และมีการนำเทคโนโลยีและพลังงานสะอาดมาใช้ให้มากที่สุด (Phakchan, 2013)

จากอดีตจวบจนปัจจุบัน องค์การสหประชาชาติได้พัฒนาจนเป็นองค์การที่ทั่วโลกยอมรับว่าเป็นองค์การนานาชาติองค์การเดียวที่มีศักยภาพ ในการจัดการกับปัญหาของประเทศต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกนี้ทุกวันนี้ดูจะมีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งในบางกรณีองค์การสหประชาชาติก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคิดได้ทั้งหมด (Manop Mekprayoonthong, 1980) ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การสหประชาชาติเป็นองค์การที่เน้นในเรื่องของการสร้างสันติภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคำสอนตามหลักพระพุทธศาสนาที่เน้นในเรื่องของความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่เบียดเบียน ไม่ก่ออกุศลกรรมต่อกัน ดังนั้นหากองค์การสหประชาชาตินำแนวทางของพระพุทธศาสนาไปใช้ในการสร้างสันติภาพ ก็จะเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถทำให้สันติภาพบังเกิดขึ้นในสังคมโลก ได้อย่างแท้จริง (Phrasasanasobhon, 1955)

การวิเคราะห์แนวคิดและแนวปฏิบัติของ UN ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

จากแนวแนวคิดและวิธีปฏิบัติขององค์การสหประชาชาติ UN ได้ดำเนินการรักษาสันติภาพของประชาคมโลกโดยใช้แนวการปฏิบัติตามภารกิจต่างๆ ที่ร่วมประชุมตกลงกันขององค์การสหประชาชาติ โดยให้ความช่วยเหลือประเทศต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติแห่งสงครามโลกรวมถึงให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ เพื่อความก้าวหน้าในทางสังคมพร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และสิทธิมนุษยธรรม จะเห็นได้ว่า ทุกชาติ ทุกศาสนา ทุกเพศ ทุกวัย ต่างก็โหยหาความมีเสรีภาพและสันติภาพของตนเองทั้งนั้น ซึ่งสันติภาพและเสรีภาพจะเกิดขึ้นได้ก็อยู่ที่ว่ามวลมนุษยชาติให้ความสามัคคีร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกัน ทำให้เกิดสันติภาพซึ่งภารกิจหลักต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ซึ่งคำว่าสันติภาพหมายถึง ความสงบ+ความสุข ดังนั้นจากการวิเคราะห์หลักคิดและแนวปฏิบัติการ ก็คือ หลักใหญ่ๆ ของการอยู่ร่วมกันของสังคมโลก UN ได้ให้ความสำคัญตั้งแต่ระดับ 1. การสร้างสันติภาพ 2. การรักษาสันติภาพ 3. การพัฒนาสันติภาพอย่างยั่งยืน ซึ่งงานทั้ง 3 ด้านนี้ ถือว่าเป็นงานที่เป็นระบบมีรูปแบบ เพื่อให้เกิดความสันติสุขแก่มวลมนุษยชาติได้ งานทั้ง 3 ด้านนี้ ถ้าเราวิเคราะห์ดูแล้วก็จะเห็นได้ว่า ตรงตามหลักสาราณียธรรม 6 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่จะเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันและกัน หากสังคมใดต้องการที่จะเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้น ก็ควรที่จะต้องนำเอาหลักธรรมธรรมทั้ง 6 ประการไปใช้ซึ่งจะทำให้เกิดสันติภาพแก่สังคมนั้นๆ กล่าวคือ

1. เมตตามโนกรรม การคิดดีการมองกันในด้านดีมีความหวังดีและปรารถนาดีต่อกันให้อยู่ซึ่งกันและกันอยู่เสมอ

2. เมตตาวจีกรรม การพูดแต่สิ่งที่ดีงาม พูดกันด้วยความรักและปรารถนาดี พูดให้กำลังใจกันและกันแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน

3. *เมตตากายกรรม* การทำความดีต่อกัน สนับสนุนช่วยเหลือกันทางด้านกำลังกายมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เบียดเบียนหรือรังแกกัน ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องต่อกันอยู่ตลอดเวลา

4. *สาธารณโกศิ* การรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ

5. *สัสสามัญญตา* การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือวินัยต่างๆอย่างเดียวกัน เคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคล ไม่ถืออภิสิทธิ์ใดๆ ทั้งปวง

6. *ทฐิสสามัญญตา* มีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน คิดในสิ่งที่ตรงกัน ปรับมุมมองให้ตรงกัน ไม่ยึดถือความคิดของตนเป็นใหญ่ รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นอยู่เสมอ

หลักธรรม ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเป็นหลักธรรมสำหรับการสร้างสันติภาพ, การรักษาสันติภาพ, และการพัฒนาสันติภาพอย่างยั่งยืน และยังให้เกิดความสามัคคี ความสงบสุข และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ยอมรับในความแตกต่าง ของแต่ละฝ่ายไม่ว่าทั้งทางด้าน ศาสนา ภาษา เชื้อชาติ วัฒนธรรม ของกันและกัน ช่วยเหลือกันให้กำลังใจ ซึ่งกันและกัน และรู้จักการให้อภัยกันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของประชาคมโลกและภารกิจหลักดังที่ได้ตั้งไว้ขององค์การสหประชาชาติ UN ที่มีเจตนารมณ์จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เกิดสันติภาพแก่มวลมนุษยชาตินั่นเอง

บทสรุป

จากแนวคิดและแนวปฏิบัติสันติวิธีขององค์การสหประชาชาติ UN ภารกิจหลักเพื่อจะทำให้มนุษยชาติอยู่ด้วยกันอย่างสงบสันติปราศจากความขัดแย้ง ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบความสันติ แต่ความสงบจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาคมโลก แม้จะดำเนินการมานานก็ตามที่ก็ไม่สามารถที่จะทำให้สงบสันติได้ทั้งหมดทุกๆ ประเทศ แต่ทำได้เพียงแค่เกิดความสงบเพียงชั่วคราว หรือแค่การระงับสิ่งที่เกิดขึ้นเท่านั้น สิ่งที่ต้องการสหประชาชาติ UN ได้ดำเนินการมาจึงเป็นแค่จุดเริ่มต้นของความสงบสันติภายนอก ซึ่งเป็นแค่เพียงระงับมันไว้ และเป็นเครื่องป้องกัน โกล่เกลี่ย ข้อตกลงซึ่งเป็นเหมือนเครื่องมือในการทำให้เกิดความสงบสันติภายนอกเท่านั้น ซึ่งมันอาจจะเกิดขึ้นอีกก็ได้ หรือไม่เกิดขึ้นอีกเลยก็ได้ จะเห็นได้ว่าทั้งแนวคิดและแนวปฏิบัติด้านสันติวิธี ซึ่งถ้านำมาบูรณาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สาราณียธรรม 6 แล้วก็จะทำให้การสร้างสันติภาพ จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความสามัคคีและการรู้จักการอยู่ร่วมกันการให้อภัยกัน เคารพในสิทธิของกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันซึ่งจะทำให้เกิดความสงบสันติอย่างยั่งยืน อย่างแท้จริง ทั้งภายในและภายนอกได้นั่นเอง

References

- Barahona, H. (2016). Right Human Relations and World Peace. *Journal of MCU Peace studies*, 4,(1), 288-294
- History of United Nations Organization*. (2017). Retrieved February 8, 2017, <http://www.bp-smakom.org/BPSchool/Social/OrgInter/History-Un.htm>.
- History of United Nations Organization*. (2017). Retrieved February 10, 2017, http://www.bp-smakom.org/BP_School/Social/OrgInter/History-Un.htm.
- Mekprayoonthong, M. (1980). *United Nation Organization*. Bangkok : OS Printing House.
- Narayan, C. (1980). *From Socialism to All Awakening*. Translate by Rossana Tositrakul. Bangkok: Kledthai company.
- Phakchan, N. (2017). *Who is about Politics, what doing, where and how*. Retrieved February 12, 2017, <http://matrang11.blogspot.com/>
- Phramaha Boonlert Indapanno. (2012). "The Solution to the Murdur Problem to Conflict in Sub-district Administrative Organization in Meang District, Phitsanulok Province". *Journal of MCU Social Science*. 1 (1).
- Phramaha Hansa Dhammahas. (2011). *The Buddhist Peace Means : The Integration of Principle and Tools for the Conflict Management*. Bangkok: 21 century.
- Phrasanasobhon. (1955). *Buddhamma and United Nation*. Bangkok: MBU Press.
- Somanaswongwanich, S. (2004). *The Roles of United Nation Organization to Social Development in Thailand (2489-2540 B.C.)*. Research Paper Master of Arts, Graduate School : Ramkhamhaeng University.
- Wises, S. and Chantima, C. (2016). The Procedure to Formulate the Charter on Natural Resource Management by Public Deliberation: Case study on Phayao Lake. *Journal of MCU Peace studies*, 4(2), 38-56